

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, Budapesti Acsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottságának hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 pengő=150000 K, félévre
6 pengő=75000 K. Egyes szám ára 10000 K
Postacsekkszám: 49197.
Hirdetési díj: milliméterenkint 2000 K

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, I., Ménesi-ut 7/c

TELEFON: JÓZSEF 132—95.

A budapesti utcák nevei.

Különös vonása a mi szép fővárosunknak, hogy az utcák neveit minduntalan változtatják. Kellemetlen ez főleg a város azon vidéki látogatóinak és a külföldieknek, kiket dolgaik elintézése nagyobb időközökben hoznak Budapestre. Ez a folytonos névváltozás, régi helyek, megszokott beszerzési források, kapott címek felkeresését igen megnehezíti. De hogy a pesti embert is mily kellemetlenül érinti az állandó ujtás, mutatja a sok panasz és tiltakozás, mi e névváltozások kiváltanak. Nemrégiben igen gyakran voltam szem- és fültanúja ily élénk tiltakozásoknak és kemény kifakadásoknak a Szarvas-téren áthaladó villamoskocsikban. Ez a kedves kis budai tér ősi házaival teljesen olyan még, mint amilyen akkor volt, mikor dédapáink idejében a jó tabániak e helyen gyülekeztek színes frakkokban és strupflis nadrágokban, hogy onnan kiindulva zeneszóval hangos menetben vonuljanak hálájuk kifejezése jeléül József nádor elé. Egy szép napon arra ébredtünk, hogy az évszázados Szarvas-tér már nem Szarvas-tér, hanem Széchenyi Antal-tér. Miért e változás? Erre nem kaptunk feleletet. Ugy érezte mindenki: megint vesztettünk valamit a régi szép Magyarországból. De ezuttal nem az ellenségeink raboltak meg minket, hanem saját hatóságaink fosztottak meg valamitől, ami nekünk kedves volt és értékes. Többé-kevésbé minden emberben van némi ragaszkodás és tisztelet az iránt, mit apáink ránk hagytak, csak azokról, kik ez átkereszteléseket véghezviszik, sajnos, nem fedezhető fel ez érzés. Ők nincsenek tekintettel sem tradíciókra, sem emlékekre, sem érzésekre; egy idő óta valami oly érthetetlen mohósággal pusztítják a régi elnevezéseket, mely túlság az ufolsó évtizedek minden ily irányu ténykedésén. Itt nem voltak tekintettel sem megszokottságra, sem gazdasági érdekekre, de a legkevésbé az ottani lakók érdekeire és érzéseire.

Eltűnt a Bomba-tér, a Fazekas-tér, a Kigyó-tér, a

Gizella-tér, a Hatvani-utca, a Váci-körút, a Kerepesi-ut, a Koronaherceg-utca, a Fürdő-utca és ki tudná megmondani, hány elnevezés és név, mely nekünk oly kedves és megszokott volt. De nemcsak ily lelki momentumokat és érdekeket sértenek e névváltozások, hanem megnehezítik a tájékozódást is. Ha valaki tíz vagy tizenöt éves távollét után hazajön Budapestre, térképpel a kezében kell, hogy a szülővárosát járja, hiszen az utcák neveit nem ismeri.

Nagy jelentőséggel bír az utcák és terek neveinek változatlansága a kereskedelmi életben, különösen itt minálunk, hol az annyira hangoztatott kulturförlényünk révén, az utódállamok és a Balkán külkereskedelmét fejlettebb iparunkkal és gazdasági életünkkel itt Budapestben szeretnék központosítani. A szerencsés földrajzi fekvés igen kedvez törekvésnek, melynek viszont ropant hátrányosak a tájékozódást annyira megnehezítő folytonos változások. Akiknek e névváltozásokat köszönhetjük, nem veszik fontolóra, mit jelent a cím állandósága oly kereskedőnek, kinek vevőközönsége az ország határain túl van.

Mennyire más a felfogás ez irányban Bécsben. Harminc éve ismerem már azt a várost, de nem tudok egy esetről sem, hogy a belvárosban vagy más kifejezetten kereskedelmi városrészben ez idő alatt egy utca vagy tér más nevet kapott volna. Évszázados elnevezéseket látunk ott mindenfelé, neveket, melyek még a középkorból maradtak meg. Tuchlauben, Wollzeile, Graben, Kohlmarkt, Bauernmarkt, Seilerstätte, Am Hof, Freyung, Lugeck és mindmegannyi nevek, melyek már századokon keresztül jelölték ezeket a helyeket. Nagy ennek a jelentősége, mert igen sok ezen utcákban és tereken száz évnél idősebb kereskedelmi cég, melyek címei tehát ily hosszú idő alatt nem változtak. Ezen helyeket és az ott lévő üzleteket ismerik egész Kelet Európában. A bécsi beszerzési források címei a Keleten apáról fiúra szálltak és ha ma is egy balkáni kereskedő bécsi cégtől kíván valamit rendelni, úgy még

nagyapja üzleti könyveiben is megnézheti, ezt vagy azt az árut hol kaphatja. Avagy ha üzleti dolgokban Bécsbe utazik, otthon nyert utbaigazitások, még ha igen régi tapasztalatokból erednek is, mindenkor értékkel bírnak neki. De eltekintve ezen gazdasági érdekektől, melyeket konzervativizmus magában rejt, valami különös szép varázst ad az örök császárvárosnak e nemes, tiszteletreméltó, ősi jellege, mely az évszázadok sok vihara dacára megmaradt. Ott is voltak az országnak, avagy a városnak kiváló emberei, a törvényhozásnak tekintélyes politikusai, nagy érdemeket szerzett miniszterek és polgármesterek, és mégis nem áldozták fel ezek emlékeinek, avagy érdemeik jutalmának évszázados létesítmények régi elnevezéseit.

Különös az a Budapesten mindig jobban érvényesülő szokás, hogy érdemeket utcák elnevezésével jutalmaznak. Régebben még csak a kiváló emberek emléket szándékozták megörökíteni azzal, hogy haláluk után egy-egy utcának vagy térnek adták meg neveiket. Ma már, hogy élők neveivel is jelölnek meg utcákat, e tiszteletreméltó szokásból jutalmazás lett, mi az egyes nagy emberek hiveinél bámulatos, szinte veszedelmes aspirációkat kelt. Egy kor sincsen hivatva saját embe-reinek érdemeit több generációk vonatkozásai tekintében végérvényesen elbírálni. Ily bírálatra csak az utókor hivatott. Nem hiszem, hogy a mostani névadományozásoknál csak rövid évtizedes időtartamra gondoltak, nem tételezhető fel, hogy illetőket oly gondolatok vezetik, melyek szerint az utcák és terek neveit husz- vagy harmincéves időközökben változtatni akarnák. Ez értelmetlenség volna. Tehát amidőn a Szarvas-térnek elvették évszázados régi nevét, feltétlen az volt a gondolat, hogy az új nevét legalább is száz évig viselje majd e tér, vagy még annál jóval tovább is. Száz év utáni időben pedig vajmi kevés jelentősége lesz a most adott névnek; miért akarják tehát az akkor élőknek oly ember emlékét ráerőszakolni, kőről a mai időben is alig tudja valaki, hogy ki volt és mik voltak az érdemei. Ezen kétes értékű megemlékezésért csak igazán kár volt egy évszázados tradíciókkal és emlékekkel bíró elnevezést feláldozni, eltekintve attól még, hogy az új elnevezésnek nehéz a kiejtése, minek kellemetlenségét tehát száz éven keresztül viselje a lakosság.

Legutóbb a Műemlékek Országos Bizottsága is foglalkozott az utcanévek e folytonos változtatásával, melyben a tiszteletet érdemlő régi tradíciók sértését látja. Oly akció megindítását határozta el, mely az indokolatlan névváltozások megsemmisítését és a régi nevek visszaadását célozza. Reméljük, törekvése, melyet Budapest művelt lakossága nagy százalékanak szimpátiája kísér, eredményes lesz.

Láczay Fritz Oszkár.

GROZIT BŐR- FEDÉL-LEMEZ

Erős! Tartós! Vihartálló!
**Grozit aszfalt és kátrány
vegyitermékgyár**

Városi iroda: Bu'la est, VI., Berliini-tér 3. (Westend-ház)
Telefon: 67-96 Telefon 67-96

Tetőfedések, facementfedés, talajvíz és nedvességszigetelések, aszfaltozás